

Please note! This is a self-archived version of the original article.

Huom! Tämä on rinnakkaistalenne.

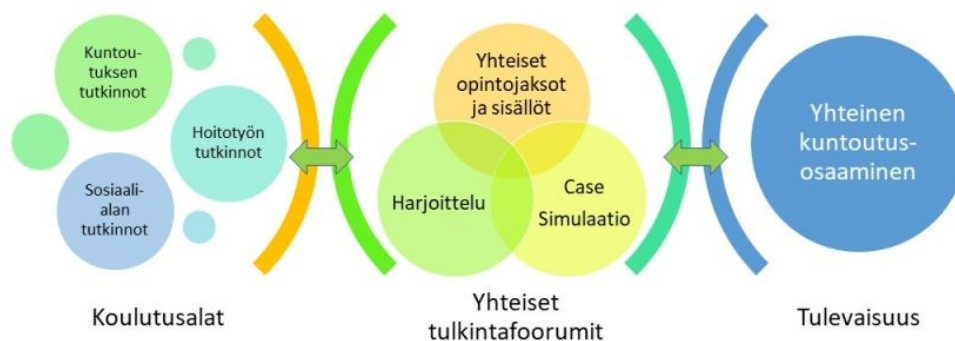
To cite this Article / Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Huovinen, J., Kaukinen, M-A., Lähteenmäki, M-L. Mukka, M. & Äijö, M. (2022) Hyviä pedagogia käytäntöjä moniammatillisen kuntoutusosaamisen opettamiseen. Oivalluksia kuntoutuksesta. Valtakunnallisen OsKu-verkoston blogi. 6.4.2022.

URL: <https://blogit.jamk.fi/oivalluksiakuntoutuksesta/2022/04/06/hyvia-pedagogisia-kaytantoja-moniammatillisen-kuntoutusosaamisen-opettamiseen/>

Hyviä pedagogisia käytäntöjä moniammatillisen kuntoutusosaamisen opettamiseen

Kolmas moniammatillisen kuntoutusosaamisen kehittämisen verkkotyöpaja järjestettiin 14.2.2022. Aiemmat työpajat toteutettiin huhtikuussa ja syyskuussa 2021. Niihin liittyen julkaisimme blogitekstit aiemmin. Työpajasarjassa tavoitteena on ollut löytää yhteistä näkemystä ja sisältöä kuntoutuksen moniammatilliseen opetukseen ammattikorkeakoulujen sosiaali- terveys- ja liikunta-alan koulutuksissa. Aiemmissa työpajoissa on todettu, että moniammatillisella pedagogisella kehittämisellä on oleellinen merkitys yhteisen kuntoutusosaamisen rakentamisessa (kuvio 1).

Kuvio 1. Yhteisen kuntoutusosaamisen rakentaminen pedagogisen kehittämisen avulla.

Tässä kolmannessa työpajassa keskityttiin konkreettisiin pedagogisiin ratkaisuihin. Pienryhmien aiheina olivat kuntoutuksen sisältöihin liittyvien opintojaksojen toteuttaminen, tapausesimerkkien rakentaminen yhteiseen materiaalipankkiin (case-materiaalipankki) sekä tulevaisuuden simulaatio-oppimisen toteutusten ideoiminen kuntoutuksen asiakastyön toimintaympäristöihin.

Työpajan avauspuheenvuorossa opetusneuvos Aija Töytäri Opetus- ja kulttuuriministeriöstä kertoi Kuntoutuksen koulutuksen ja tutkimuksen kehittämisfoorumin (KunFo) tavoitteista ja toiminnasta. Esityksessään Töytäri toi esille myös sosiaali- ja terveystieteiden ammattiryhmien erilaisia rooleja kuntoutusjärjestelmässä ja kuntoutusprosessin eri vaiheissa, mikä vahvisti moniammatillisten kuntoutusosaamisen opintojen tarvetta ammattikorkeakouluissa.

Yhteiset kuntoutuksen opintojaksot

Yhtenä työpajan alateemana oli tarkastella kuntoutuksen sisältöjen opiskelua sosiaali- ja terveysalan eri tutkintojen yhteisinä opintojaksoina tai yhteisinä opintojaksojen osina. Keskusteluun osallistui hoitotyön, sosionomi-, geronomi-, toimintaterapia-, fysioterapia- ja jalkaterapiakoulutuksen opettajia.

Ryhmä korosti sitä, että kuntoutuksen opiskelun lähtökohtana tulisi olla asiakkaan/kuntoutujan henkilökohtainen prosessi, hänen elämäntilanteensa ja tarpeensa. Siitä syystä nähtiin parempana käyttää kuntoutuskäsitteen sijasta käsitettä kuntoutuminen. Kuntoutujia toimii jo ns. kokemuskouluttajina, mutta heidän panoksensa olisi ryhmän mukaan tärkeä saada mukaan myös koulutuksen suunnitteluun.

Eri ammatteihin kouluttautuvien opiskelijoiden kohtaamista monialaisissa pienryhmissä pidettiin ensiarvoisen tärkeänä läpi koulutuksen. Ehdotuksena esitettiin opintojaksoa, jonka puitteissa pienryhmät kohtaisivat lukukausittain koulutuksen alusta loppuun. Tällöin he tutustuisivat toistensa osaamisalueisiin ja toisiinsa henkilöinä ja oppisivat tunnistamaan oman ammatillisen osaamisen rinnalle yhdyspinnat toistensa osaamisalueisiin. Näin olisi mahdollista tukea kuntoutuksen koulutuksen ja tutkimuksen kehittämisfoorumille asetettua tavoitetta kuntoutuksen osaamispuheen kehittämiseksi (1).

Case-materiaalipankin rakentaminen

Käyttämällä aitoihin työelämätilanteisiin pohjaavia caseja valmistetaan opiskelijoita tuleviin työtehtäviin. Työelämää jäljittelevä case ohjaa opiskelijoita analysoimaan ja tekemään ammatillisia ratkaisuja soveltamalla teoriaa käytäntöön. Case-pohjainen työskentely (case-based learning, CBL) mahdollistaa syvemmän oppimisen sekä itsearviointin ja kriittisen reflektion. (2,3.) Työpajassa sovittiin yhteisen case-materiaalipankin keräämisestä kuntoutusosaamisen kartuttamiseksi ja aktivoimaan yhteisiä moniammatillisia toteutuksia.

Eri opintojaksoille mukaan otettavissa tapauksissa tulee huomioida monialaisen kuntoutuksen näkökulman lisäksi eri-ikäiset asiakkaat sekä heidän elämäntilanteensa ja kuntoutustarpeensa (kognitio, mielenterveys, vammat, päihteet jne.). Case-oppimisen tueksi on saatavilla erilaisia työkaluja, kuten THL:n karttapalvelu (ks. <https://arcg.is/u88jG>), jota voidaan käyttää asiakastiedon rakentamiseen silloin, kun case-tehtävässä voidaan hyödyntää sen antamaa ennakkotietoa terveyden ja elintapamuutoksista. Työpajan työryhmä päätti myös tutustua Suuntima-palvelun oppimisympäristöön, jota voidaan hyödyntää case-työskentelyssä ohjaamaan opiskelijoita asiakkaan palveluprosessin etenemisessä.

Moniammatillinen simulaation suunnittelu

Simulaatio-opetus mahdollistaa moniammatillisen yhteistyön, kommunikoinnin, tietojen ja taitojen harjoittelun niin pienryhmissä (5) kuin suursimulaationa (6). Jotta moniammatillinen simulaatio-oppiminen toteutuisi parhaalla mahdollisella tavalla, edellyttää se hyvää suunnittelua moniammatillisessa opettajien ja työelämän edustajien ryhmässä (7).

Työpajassa todettiin, että hyvä simulaation suunnitelmapohja ohjaa simulaation laadintaa. Hyvä suunnitelma sisältää laadukkaan ja opiskelijoiden oppimista edistävän simulaation toteuttamisen keskeiset tekijät. Simulaation aiheena voivat olla esimerkiksi syömishäiriö, mielenterveys, muistisairaus tai kuntoutussuunnitelmapalaverin toteuttaminen. Simulaation tavoite sisältää tällöin moniammatillisen yhteistyön tekemiseen liittyviä tavoitteita, kuten roolituksen, tiimityön taidot, tasa-arvoisen ja eettisesti hyvä moniammatillisen toiminnan. Työpajassa todettiin, että haasteena moniammatillisen simulaation suunnittelulle on sopivien opintojaksojen löytäminen ja aikataulujen yhteen sovittaminen. Tämä edellyttää ennakkointia ja yhteistä tahtotilaa simulaation niin suunnittelulle kuin toteuttamiselle.

Lopuksi

Moniammatillisen kuntoutusosaamisen kehittäminen ja yhteistyön rakentaminen vaatii yhteistä keskustelua, hyvien käytänteiden jakamista ja asian äärelle pysähtymistä. Työpajat ovat luoneet tälle hyvän mahdollisuuden, ja yhteinen kehittäminen on lähtenyt konkreettisella tasolla eteenpäin. Valtakunnan tasolla on linjattu, että kaikilla sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisilla tulisi olla osaamista havaita työ- ja toimintakyvyn heikkenemisen merkkejä ja ohjata asiakkaita oikeanlaisten palveluiden piiriin riittävän ajoissa. Moniammatillisen yhteistyön merkitys korostuu erityisellä tavalla. (8.) Jo koulutuksen aikana aloitettu yhteistyö erilaisten oppimisympäristöjen ja yhteisien asiakastapausten ympärillä rakentaa luontevaa pohjaa moniammatilliselle yhteistyölle myös valmistumisen jälkeen.

Kirjoittajat:

Jaana Huovinen, osaamispäällikkö, Lapin ammattikorkeakoulu

Mary-Ann Kaukinen, toimintaterapian koulutusvastaava, Turun ammattikorkeakoulu

Marja-Leena Lähteenmäki, fysioterapian yliopettaja, Tampereen ammattikorkeakoulu

Minna Mukka, lehtori, LAB-ammattikorkeakoulu

Marja Äijö, gerontologian ja kuntoutuksen yliopettaja, Savonia-ammattikorkeakoulu

Lähteet:

(1) OKM. n.d. Kuntoutuksen koulutuksen ja tutkimuksen kehittämisfoorumi. Verkkosivu. Viitattu 20.3.2022. <https://okm.fi/kunfo>.

(2) McLean S.F. 2016. Case-Based Learning and its Application in Medical and Health-Care Fields: A Review of Worldwide Literature. Journal of Medical Education and Curricular Development. 39-49

(3) Williams. B. 2005. Case based learning—a review of the literature: is there scope for this educational paradigm in prehospital education?

(4) THL. n.d. Lihavuuteen liittyvä sairastuvuus -karttapalvelu. Verkkosivu. Viitattu 20.3.2022.
<https://experience.arcgis.com/experience/c306248cfe5d406daced9f8ff276821?org=HYKO>

(5) Silén-Lipponen M, Äijö M. 2016. Monimuotoiset kokeilut tuottavat hyviä käytänteitä opetukseen. Teoksessa Tieranta O & Poikela P. (toim.) Helmiä hoitotyön simulaatioissa. Hyviä käytänteitä ammattikorkeakouluista. Lapin ammattikorkeakoulu: Rovaniemi. ss. 25-29.

(6) Saaranen T, Silén-Lipponen M, Palkolahti M, Mönkkönen K, Tiihonen M, Sormunen M. 2020. Interprofessional learning in social and health care-Learning experiences from large-group simulation in Finland. Nurs Open. 2020 Aug 5;7(6):1978-1987.
<https://doi.org/10.1002/nop2.589>

(7) INACSL Standards Committee, Watts P, McDermott D, Alinier G, Charnetski M, Nawathe P. 2021. INASCL Standards of Best Practice™ Simulation Design. Clin. Sim. Nurs. 58, 14–21.
<https://doi.org/10.1016/j.ecns.2021.08.009>

(8) STM. 2020. Kuntoutuksen uudistamisen toimintasuunnitelma vuosille 2020-2022. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön julkaisu 2020:39.

06.04.2022